

Sygn. akt XP 272/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia Wydział X Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Chlipała-Koziół

Protokolant: Dominika Lewandowska

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa: A. R.

przeciwko Izbie Celnej we W.

o zapłatę świadczeń socjalnych związanych z wypoczynkiem

I. oddala powództwo;

II. niewiszczone koszty sądowe zalicza na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 marca 2014 r., doprecyzowanym pismem z 17.04.2014 r. (k. 18) powódka A. R. domagała się zasądzenia od strony pozwanej Izby Celnej we W. kwoty 928,50 zł brutto jako zaległych odsetek za wypłaconą jej z opóźnieniem kwotę dopłaty do wypoczynku za 2010 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 29.01.2010 r. złożyła wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny. Na podstawie wniosku pracodawca w dniu 26.03.2010 r. wypłacił jej kwotę 781 zł. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 roku, sygn. akt P 44/10, wskazał, że powódka powinna była otrzymać dopłatę za wypoczynek obliczoną według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin, a więc dopłatę wyższą niż ta którą otrzymała. W związku z powyższym w dniu 12.04.2013 r., powódka złożyła wniosek o dopłatę należnej jej części świadczenia wraz z odsetkami. W dniu 28.06.2013 r. wniosek uwzględniono w części – wypłacając powódce kwotę 1444,57 zł netto, jako uzupełnienie samej kwoty głównej dopłaty za wypoczynek za rok 2010. Powódka nie otrzymała natomiast odsetek za ponad dwuletnią zwłokę w wypłacie i tych odsetek dochodzi w tym postępowaniu. Jednocześnie powódka poinformowała, że Izba Celna w dniu 28.06.2013 r. przelała na jej konto osobiste kwotę 35,50 zł netto tytułem części odsetek.

Żądanie odsetek wynika z treści przepisu art. 165 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej, który stanowi iż „w przypadku zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stały się wymagalne. Wymagalność roszczenia powinno się rozumieć dzień, w którym dłużnik może spełnić świadczenie w sposób zgodny z treścią zobowiązania. Inaczej mówiąc – jest to stan, w którym wierzyciel uzyskuje możliwość żądania zaspokojenia, a dłużnik zostaje obciążony obowiązkiem spełnienia świadczenia. Powódka podniosła, że wymagalność jej roszczenia istnieje od daty, w której wypłacono jej pierwszą (niepełną) dopłatę. Już wówczas bowiem pozwany mógł i powinien wypłacić

całą dopłatę obliczoną na podstawie Rozporządzenia z roku 2000. Tym samym nie wypłacając jej, popadł w zwłokę, za którą należą się odsetki. Zgodnie z art. 481. § 1 Kodeksu Cywilnego „Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”.

W odpowiedzi na pozew (k. 25) strona pozwana Izba Celna we W. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Pozwana wskazała, że w dniu 28.06.2013 roku wypłaciła powódce kwotę 1995,28 zł brutto (1444,57 zł netto) oraz odsetki w kwocie 35,50 zł za okres od 10.05.2013 r. do 28.06.2013 r.

Pozwana podniosła, że biorąc pod uwagę prospektywne działanie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, powódce przysługują tylko odsetki za okres od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt P 44/10, tj. od dnia 10 maja 2013 r. Zgodnie z art. 165 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej, w przypadku zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stała się wymagalna. Z powyższego przepisu jednoznacznie wynika, że aby odsetki były należne, pracodawca musi pozostawać w zwłoce z wypłatą świadczenia. Do wypłaty odsetek nie jest więc wystarczające zwykłe opóźnienie, jak ma to miejsce na gruncie kodeksu cywilnego. Ponadto strona pozwana powołała się na uzasadnienia wyroków: Sądu Rejonowego w Legnicy z 18.12.2013 r., IV P 426/13, Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 18.12.2013 r., X P 548/13, a także na wyrok Sadu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15.05.2014 r., VII Pa 111/14.

W ocenie pozwanej powódce należały się odsetki od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego do dnia wypłaty świadczenia, które już otrzymała.

Ponadto pozwana zakwestionowała wysokość obliczonych przez powódkę odsetek za sporny okres.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. R. jest funkcjonariuszem celnym zatrudnionym u strony pozwanej.

W dniu 29.01.2010 r. i w dniu 5.06.2013 r. powódka złożyła wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny.

Strona pozwana w dniu 26.03.2010 r. wypłaciła powódce kwotę 781 zł.

W dniu 12.04.2013 r. powódka złożyła wniosek o dopłatę należnej jej części świadczenia wraz z odsetkami.

Ponieważ wypłata świadczenia dla powódki za 2010 r., liczona według przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin, powinna wynosić 2947,28 zł, w dniu 28.06.2013 r. pozwana dopłaciła powódce kwotę 1995,28 zł brutto (1444,57 zł netto), jako uzupełnienie kwoty głównej dopłaty za wypoczynek za rok 2010.

W dniu 28.06.2013 r. pozwana wypłaciła powódce ponadto kwotę 35,50 zł tytułem odsetek.

Uposażenie powódki liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 3952,34 zł brutto, tj. 2898,64 zł netto.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto:

akta osobowe powódki (załącznik)

wniosek z 29.01.2010 r. k. 14

potwierdzenie przelewu k. 5 i 6

pismo z 26 czerwca 2013 r. k. 8

wniosek z 5.06.2013 r. k. 9

wezwanie do zapłaty k. 10

zaświadczenie k. 28

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo było nieuzasadnione.

Ustalając stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd Rejonowy oparł się na niezakwestionowanych przez żadną ze stron dowodach z dokumentów. Stan faktyczny sprawy był między stronami niesporny.

Bezspornym było, że strona pozwana naliczyła i w dniu 26.03.2010 r. wypłaciła powódce świadczenie w wysokości wynikającej z obowiązujących wówczas przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16.02.2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin (dalej Rozporządzenie z 2010 r.). Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2013 roku, sygn. akt P 44/10 uznał § 10 Rozporządzenia z 2010 r. za niezgodny z art. 2 Konstytucji RP, co oznaczało, że powódka powinna była otrzymać dopłatę za wypoczynek obliczoną według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin (dalej: Rozporządzenie z 2000 r.), czyli w znacznie wyższej wysokości. Dopłatę należnej powódce kwoty głównej, wynoszącej 1995,28 zł brutto, powódka otrzymała w dniu 28.06.2013 r. W tym samym dniu pozwana bezspornie wypłaciła powódce kwotę 35,50 zł netto tytułem zaległych odsetek.

Sytuację prawną powódki regulują przepisy dotyczące służby celnej. Podstawę prawną roszczeń powódki zawierał przepis art. 165 ust. 4 ustawy z 27.08.2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. z 2009 r., nr 168, poz. 1323 ze zm.). Zgodnie z powołanym przepisem, w przypadku zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stały się wymagalne. Zwłoka oznacza kwalifikowane opóźnienie w wypłacie świadczenia, tj. opóźnienie zawinione przez dłużnika, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność.

Zdaniem Sądu Rejonowego strona pozwana nie tylko nie ponosiła żadnej odpowiedzialności (winy) za wypłatę na rzecz powódki świadczenia w wysokości wynikającej z Rozporządzenia z 2010 r. (niższego) zamiast wynikającej z Rozporządzenia z 2000 r. (wyższego), ale ponadto była zobowiązana, jako podmiot funkcjonujący w obrocie prawnym, a ponadto jednostka podlegająca dyscyplinie budżetowej, do zastosowania obowiązującego wówczas Rozporządzenia z 2010 r. i jego przepisu przejściowego. Zastosowanie wobec powódki Rozporządzenia z 2010 r. uzasadniał jego § 10, stanowiący, że „do wniosków w sprawach o przyznanie świadczeń socjalnych przysługujących w 2010 r., złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy tego rozporządzenia”. W przeciwieństwie do sądów powszechnych, niezwiązanych przepisami rozporządzeń i zobligowanych do niestosowania przepisów rozporządzeń niezgodnych z ustawą zasadniczą lub ustawami, pozwana była zobowiązana do zastosowania rozporządzenia i w żadnym razie nie dopuściła się zwłoki, tj. zawinionego opóźnienia w wypłacie na rzecz powódki świadczenia należnego jej – jak wynika z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego – w wysokości wynikającej z Rozporządzenia z 2000 r.

Ponadto wskazać należy, że nawet w przypadku opóźnienia (a nie zwłoki) nie zawsze upływ terminu wymagalności uzasadnia przyznanie odsetek za opóźnienie. O opóźnieniu się wierzyciela ze spełnieniem świadczenia można mówić jedynie wówczas, gdy bezspornie wyjaśnione zostały okoliczności konieczne do ustalenia jego wysokości. Dlatego nawet wymagalność roszczenia nie jest zawsze jednoznaczna ze stanem opóźnienia dłużnika, bowiem stan ten pojawia się dopiero wtedy, gdy dłużnik nie spełnia bezspornego co do zasady i wysokości świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela (wyrok SN z dnia 15 stycznia 2004 r., II CK 352/02, M. Praw. 2006, nr 2, s. 91).

Jednocześnie przyjmuje się, że dłużnik popada w opóźnienie, jeśli nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie, w którym stało się ono wymagalne, także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia (wyrok SN z dnia 22 października 2003 r., II CK 146/02, LEX nr 82271; wyrok SN z dnia 17 maja 2000 r., I CKN 302/00, LEX nr 52411). Przesłanką żądania odsetek nie jest więc powstanie szkody w majątku wierzyciela; wystarczy, by zobowiązany naruszył treść stosunku obligacyjnego przez uchybienie terminowi świadczenia. Samo jednak spełnienie świadczenia musi być możliwe i jednocześnie nie mogą istnieć przyczyny prawne usprawiedliwiające powstrzymanie się dłużnika z wykonaniem zobowiązania (np. ius retentionis, odmowa pokwitowania lub zwrotu dokumentu) – K. Zagrobelny, Kilka uwag..., s. 586 – por. Komentarz do art. 481 k.c. Agnieszka Rzepecka – Gil, Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el. 2011. Wskazuje się zatem w orzecznictwie i doktrynie, że w przypadku istnienia przeszkód prawnych, wyłączone jest istnienie opóźnienia w spełnieniu przez dłużnika świadczenia. Sąd Najwyższy wskazał m.in., że skuteczne skorzystanie przez stronę z prawa zatrzymania wzajemnego świadczenia pieniężnego wyłącza opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia (art. 496 w związku z art. 481 § 1 k.c.) – wyrok SN z dnia 31 stycznia 2002 r., IV CKN 651/00, OSNC 2002, nr 12, poz. 155, Biul. SN 2002, nr 6, s. 16, Głosa 2003, nr 3, s. 47, Jurysta 2002, nr 10, s. 34, M. Praw. 2002, nr 16, s. 725, Palestra 2002, z. 9-10, s. 191, PS 2003, nr 10, s. 127, Radca Prawny 2003, nr 1, s. 115 z glosą M. Kozińskiego, PS 2003, nr 10, s. 127.

W niniejszej sprawie zaistniała zdaniem Sądu Rejonowego przeszkoda prawna w spełnieniu przez stronę pozwaną świadczenia na rzecz powódki. Strona pozwana jest podmiotem finansowanym ze środków publicznych, podlegającym zasadom dyscypliny budżetowej. Przeszkodę prawną uzasadniającą w ocenie Sądu Rejonowego odmowę wypłaty na rzecz powódki świadczenia urlopowego stanowił brak przepisów wykonawczych uzasadniających wypłatę dopłat do wypoczynku w wysokości wynikającej z Rozporządzenia z 2000 r., wobec jednoznacznego wskazania w treści przepisów (uznanych później za niekonstytucyjne), że zastosowanie winno mieć Rozporządzenie z 2010 r. Strona pozwana – w przeciwieństwie do sądów orzekających w niniejszej sprawie - nie mogła nie zastosować powszechnie obowiązujących przepisów Rozporządzenia z 2010 r., a tym samym w ocenie Sądu Rejonowego nie miała de facto prawnej możliwości uwzględnienia żądania powódki w terminie wymagalności roszczenia. Wątpliwości prawne dotyczące istnienia podstaw do wypłaty powódce przez stronę pozwaną dopłaty w wysokości wynikającej z Rozporządzenia z 2000 r. rozstrzygnął dopiero wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23.04.2013 r., P 44/10, opublikowany 10.05.2013 r. Dopiero od tej daty strona pozwana pozostawała zdaniem Sądu Rejonowego w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia na rzecz powódki.

Jak powódka przyznała, w dniu 28.06.2013 r. otrzymała od strony pozwanej kwotę 35,50 zł netto z tytułu odsetek. Jest to kwota należna powódce za okres zwłoki w wypłacie kwoty 1995,28 zł, tj. od dnia 10.05.2013 r. do dnia 28.06.2013 r. Pozwana wypłaciła zatem na rzecz powódki odsetki ustawowe za pełen okres zwłoki i w należnej wysokości. Z tych względów Sąd Rejonowy w punkcie I wyroku powództwo powódki A. R. o zapłatę odsetek od kwoty 1444,57 zł netto (1995,28 zł brutto) za okres wcześniejszy, tj. od dnia 26.03.2010 r. do dnia 9.05.2013 r., wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, oddalił w całości.

Strona pozwana nie domagała się zwrotu kosztów procesowych, wyrok nie zawiera zatem rozstrzygnięcia w tym przedmiocie.

W pkt II sentencji wyroku nieuiszczonymi kosztami sądowymi Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. obciążył Skarb Państwa, mając na uwadze, że zgodnie z dyspozycją art. 98 k.p.c. nie ma podstaw do obciążenia nieuiszczonymi kosztami sądowymi strony wygrywającej sprawę – w niniejszej sprawie pozwanego - zaś powódka, która sprawę przegrała, była zwolniona od kosztów sądowych z mocy ustawy. Ponadto strona pozwana jako jednostka organizacyjna Skarbu Państwa jest objęta ustawowym zwolnieniem od opłat sądowych (art. 94 u.k.s.c.).

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w sentencji.